

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

ФУНКЦИИ И ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ

Поляков С. Ю.

Статья посвящена анализу функций и принципов права, на которых базируется обеспечение организации и функционирования Вооруженных Сил Украины. Предложено авторское определение функций Вооруженных Сил Украины. Представлена общая характеристика принципов деятельности Вооруженных Сил Украины.

Ключевые слова: Вооруженные Силы Украины, законность и правопорядок, принципы права, военная обязанность, функции.

FUNCTIONS AND PRINCIPLES OF ORGANIZATION OF THE UKRAINIAN ARMED FORCES

Polyakov S. Yu.

This article analyzes the functions and principles of the law that underlie the ensure of organization and functioning of the Ukrainian Armed Forces. It was suggested the author's definition of the Armed Forces of Ukraine functions. And it was presented the general description of the principles of Armed Forces of Ukraine's activity.

Key words: Ukrainian Armed Forces, law and order, the principles of the law, military duty, the functions.

Надійшла до редакції 25.02.2013 р.

УДК:342.9:35

О. Б. Червякова,
канд. юрид. наук, доцент
Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
м. Харків

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ»: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

У статті аналізуються окремі положення законодавства про забезпечення конфіденційності персональних даних громадян з огляду на їх охорону та захист. Особлива увага приділяється вдосконаленню правового механізму реалізації інформаційних прав громадян у цій сфері.

Ключові слова: персональні дані, охорона та захист персональних даних, державна реєстрація персональних даних.

У складі інформаційних ресурсів відомості, які стосуються кожної конкретної людини, формуються в таку категорію як персональні дані – будь-яка інформація, що стосується індивідуума (суб'єкта даних), чия особистість або відома, або

може бути встановлена. Персональні дані зв'язують людину із суспільством і всіма його інституціями, в першу чергу з тими, які для себе обирає кожна окрема людина. Вони є інструментом соціалізації та мірою соціальності особи [5, с. 473-474].

Проблема відкритості й доступності даних про індивіда є однією з центральних для сучасного інформаційного суспільства й тісно пов'язана із питанням забезпечення безпеки людини в інформаційній сфері. Зазначені проблеми були предметом наукового пошуку таких вчених, як І. В. Арістова, І. Л. Бачило, К. І. Беляков, В. М. Богуш, І. В. Бойко, В. М. Брижко, О. О. Городов, А. М. Гуз, Р. А. Калюжний, Т. А. Костецька, В. А. Ліпкан, В. М. Лопатін, А. І. Марущак, О. В. Нестеренко, В. Г. Пилипчук, Е. Л. Талапіна, А. А. Тедєєв, В. В. Речицький, О. В. Цимбалюк, М. Я. Швець та багато ін.

Вирішення проблеми захисту персональної інформації в Україні здійснюється шляхом закріплення відповідних положень у ст. 32 Конституції України, прийняття законів «Про захист персональних даних» (далі – Закон) [3; 2010. – № 34. – Ст. 481], «Про інформацію» [3; 2011. – № 32. – Ст. 313], «Про доступ до публічної інформації» [3; 2011. – № 32. – Ст. 314], ратифікації в 1981 р. Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (далі – Конвенція 108) [3; 2010. – № 46. – Ст. 542] та Додаткового протоколу до Конвенції тощо. Втім, віддаючи належне заходам із забезпе-

чення міжнародних стандартів захисту персональних даних в нашій державі, внесенню останніх змін до Закону [3; 2011. – № 50. – Ст. 549], вважаємо, що правове регулювання захисту інформації про фізичну особу потребує подальшого вдосконалення. Адже в численних державних органах, органах місцевого самоврядування, суб'єктах господарювання та ін. в обігу знаходяться відомості про фізичних осіб, які можуть бути ідентифіковані. Інформація накопичується, перш за все, внаслідок реалізації наданих громадянам прав або виконання покладених на них законом обов'язків, проте не завжди піддається автоматизованій чи неавтоматизованій обробці й впорядкуванню у відповідних реєстрах та картотеках. Вочевидь, така інформація також потребує відповідного захисту, адже, наприклад, пункт «b» ст. 2 Директиви ЄС трактує обробку персональних даних у більш широкому розумінні, ніж у ст. 2 вітчизняного Закону, а саме й шляхом їх запису, організації, витягу, консультування чи іншого надання доступу до них.

Незважаючи на велику кількість наукових праць, присвячених інформаційним правам особи, питанням забезпечення конфіденційності персональних даних приділено недостатньо уваги. Тому дослідження право-

вого регулювання інформаційних відносин на підставі аналізу Закону та міжнародної практики набуває важливого значення.

Метою даної статті є розкриття сутності охорони та захисту персональних даних і розробка пропозицій щодо подальшого вдосконалення механізму реалізації прав громадян у цій сфері.

Відповідно до ст. 32 Конституції України, не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом. Таку інформацію про фізичну особу (персональні дані) складають відомості про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути ідентифікована (ч. 1 ст. 11 Закону «Про інформацію», абз. 7 ст. 2 Закону). Конкретизуючи положення ст. 32 Конституції України, ч. 2 ст. 11 Закону «Про інформацію», до персональних даних про особу відносить, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адресу, дату і місце народження. Доступ до такої інформації можливий лише за бажанням особи або на вимогу інших осіб у випадках і в порядку, передбачених законом. Потреба у встановленні такого правового режиму доступу до персональних даних, як вказує

О. О. Городов, має бути заснована на вирішенні об'єктивно існуючого протиріччя між недоторканістю приватного життя та вимушеним збиранням, зберіганням, використанням та передаванням певних відомостей про це життя. Сукупність таких відомостей, оформлена відповідними переліками, у разі включення їх до певних інформаційних ресурсів, має бути закріплена у законах [3].

З метою забезпечення конституційних прав суб'єктів персональних даних на невтручання у приватне життя, Закон зобов'язує осіб, які обробляють такі дані із застосуванням автоматизованих чи неавтоматизованих засобів (шляхом формування картотек), здійснювати державну реєстрацію баз персональних даних (крім випадків, визначених у частинах 2 і 3 ст. 1 Закону) та пред'являє певні вимоги до обробки таких даних.

Базою даних визнається іменована сукупність упорядкованих персональних даних в електронній формі та/або у формі картотек персональних даних (ст. 2 Закону). Стаття 9 Закону містить положення щодо державної реєстрації бази персональних даних шляхом внесення відповідних даних до Державного реєстру баз персональних даних. Але її зміст не повною мірою враховує

Керівні принципи регламентації комп'ютеризованих карток, які містять дані особистого характеру, прийняті резолюцією 45/95 Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1990 р. Йдеться, перш за все, про дотримання таких принципів, які торкаються мінімальних гарантій, що мають передбачатися в національному законодавстві, а саме: а) принцип законності та лояльності (відповідно до якого збирання та обробка даних, які стосуються осіб, не повинні здійснюватися незаконними або нелояльними методами, і не повинні використовуватися всупереч цілей та принципів Статуту ООН); б) принцип мети (мета створення картотеки та її використання мають бути визначені, обґрунтовані та під час її створення і доведені до відома громадськості чи зацікавленої особи з тим, щоб у подальшому можна було перевірити: чи відповідають усі зібрані та зареєстровані дані особистого характеру меті, яка переслідується; чи не використовуються та не розголошуються дані особистого характеру без згоди зацікавленої особи з метою, несумісною із визначеними цілями; чи не перевищує термін зберігання даних особистого характеру терміни, які дозволяють досягти мети їх реєстрації); в) принцип доступу зацікавлених осіб (будь-яка особа,

яка засвідчує свою особистість, має право отримувати інформацію про обробку даних, які її стосуються, про передачу таких даних третім особам тощо).

Актуальним є питання про обсяг персональних даних, які підлягають обробці. Вочевидь, віднесення всієї інформації про особу до такої, що підлягає обробці, не відповідає європейській практиці, де прийнято розрізняти загальну та «чутливу» інформацію про особу. Так, ст. 6 Конвенції 108 («особливі категорії даних») передбачає, що персональні дані, які свідчать про расову належність, політичні, релігійні чи інші переконання, а також дані, що стосуються здоров'я, статевого життя, дані судимості особи не можуть піддаватися автоматизованій обробці, якщо внутрішнє законодавство не забезпечує відповідних гарантій. Якщо ж порівняти положення ст. 7 Закону – «Особливі вимоги до обробки персональних даних», то вони не збігаються із зазначеними вимогами Конвенції РЄ: впадає в око, що забороняючи в ч. 1 обробку зазначеної «чутливої» інформації взагалі, законодавець зазначає, що така заборона, зокрема, не поширюється на обробку персональних даних, яка здійснюється за умови надання суб'єктом персональних даних однозначної згоди на такі дії.

Втім, а як бути із гарантіями конфіденційності такої інформації?

Потребують подальшого вдосконалення й механізми реалізації таких положень Закону, як забезпечення права суб'єкта персональних даних знати про місцезнаходження бази, що містить його персональні дані, її призначення та найменування, місцезнаходження та/або місце проживання (перебування) володільця чи розпорядника персональних даних; отримувати інформацію про умови надання доступу до персональних даних, зокрема, про третіх осіб на доступ до своїх персональних даних тощо. Йдеться, перш за все, про збирання персональних даних та їх подальшу обробку численними суб'єктами господарювання шляхом заповнення громадянами різноманітних анкет як учасників безпрограшних конкурсів, прямого чи опосередкованого маркетингу (замовників товарів через Інтернет-магазини, власників клієнтських карток закладів торгівлі та громадського харчування) й надсилання їх на адресу абонентських скриньок, причому у відкритому вигляді. Громадяни надають відповідні дані персонального характеру та згоду на їх обробку «з метою реалізації уставної господарської діяльності фірми, визначених у статуті товариства цілей у сфері

проведення маркетингових досліджень, рекламних акцій, продажу товарів тощо, за умови передачі таких даних третім особам та ін.» і навіть без обмеження терміну дії їх обробки аж довічно. До того ж мета такої діяльності й інші відомості, які має знати особа, сформульовані у занадто загальному вигляді, що суперечить ст. 9 Закону. За таких умов вкрай проблематичним виглядає усвідомлення суб'єктом персональних даних згоди на обробку відповідної інформації – тобто волевиявлення (за умов поінформованості) щодо надання дозволу на обробку його персональних даних відповідно до сформульованої мети їх обробки, висловлене у письмовій формі, що дає змогу зробити однозначний висновок про її надання (абз. 4 ст. 2 Закону).

Виникає питання й про можливість реалізації громадянином наданих йому прав у сфері захисту персональних даних та здійснення контролю за правомірним доступом до них. Зазначене потребує доповнення ч. 4 ст. 9 Закону положенням про те, що володільць бази персональних даних у період збирання та обробки відповідної інформації має повідомляти суб'єкта персональних даних про внесення бази персональних даних до Державного реєстру та її реє-

страційний номер. Такі доповнення сприятимуть посиленню державного й громадського контролю в цій царині, своєчасному виявленню порушників Закону. Адже існує право доступу фізичних осіб до відомостей Реєстру через веб-сайт, який ведеться адміністратором реєстру – ДП «Інформаційний центр» Мініюсту України (п. 15 Положення про Державний реєстр баз персональних даних та порядок його ведення) [9; 2011. – № 45. – Ст. 615] через зрозумілі причини громадянами не реалізується.

Частина 9 ст. 6 Закону визначає, що обробка персональних даних в історичних, статистичних чи наукових цілях здійснюється лише за умови забезпечення їх належного захисту. Між тим, під час використання такої форми навчального процесу як практична підготовка, що здійснюється шляхом навчально-виробничої практики (ст. 43 Закону України «Про вищу освіту») [3; 2002. – № 20. – Ст. 2984], студенти мають доступ до персональних даних, які містяться в документах судових та правоохоронних органів, обробляють, ксерокопіюють їх у навчальних цілях й подають як матеріали практики (навіть у першоджерелах!). Усе це потребує доповнення ч. 9 ст. 6 Закону відповідними застереженнями

щодо знеособлення персональних даних у подібних випадках.

Законодавчого врегулювання вимагає й визначення часу виникнення режиму конфіденційності персональних даних, що зумовлює застосування заходів щодо їх захисту. Вважаємо, що обов'язок обмеження доступу до такої інформації виникає з моменту надання її суб'єктом персональних даних за його бажанням іншій особі або отримання її за іншими підставами, передбаченими законом, незалежно від часу обробки. Заходи щодо захисту персональних даних мають вживатися аж до їх знищення, знеособлення або надання згоди суб'єкта на їх розголошення.

Нарешті, законодавець не дає визначення терміна «захист персональних даних» та суб'єктів, які здійснюють такий захист (ст. 4 Закону називає суб'єктів відносин, пов'язаних із персональними даними, що, вочевидь, не є однозначним). Втім зазначене питання потребує ретельного з'ясування. Захист взагалі розуміється як забезпечення, відгородження від посягань, незаконних дій, запобігання будь-якого впливу тощо [1, с. 359]. У науковій юридичній літературі термін «адміністративно-правовий захист» визначається як можливість держави, її органів захищати ті

чи інші права, не конкретизуючи, чи йдеться про захист порушених прав чи про гарантії, форми реалізації тих чи інших ще не порушених прав [2, с. 67]. В юридичній науці використовується два різних терміни – «захист» та «охорона», які не є рівнозначними. Окремі автори бачать різницю між ними в їх функціональному призначенні: «охорона» містить заходи, які застосовуються до порушення прав і свобод і мають на меті попередження їх порушень, а «захист» – заходи, що застосовуються після правопорушення, спрямовані на поновлення порушеного права людини [14, с. 11–15]. Вченими висловлювалися такі думки щодо їх співвідношення: охорона за своїм змістом ширше захисту [13, с. 162–164] або навпаки [7, с. 7]. С. І. Ожегов визначає охорону через поняття «захист» і тлумачить слово «захищати» як «охороняючи, відгородити від посягань, ворожих дій, від небезпеки» [8, с. 185]. На думку В. Я. Понарина, залежність між охороною та захистом визначається за формулою: $O = \Pi + Z$, де O – охорона, Π – профілактична діяльність, Z – захист [10, с. 86]. Як слушно вказує М. І. Матюзов відносно прав особистості, «охороняються вони постійно, а захищаються тільки тоді, коли порушуються» [6, с. 131].

Тож засоби охорони спрямовуються на запобігання, зокрема, на перешкоджання чи унеможливлення порушень таких прав громадян у сфері персональних даних (наприклад, попередня державна реєстрація баз персональних даних, забезпечення конфіденційності персоналізованої інформації тощо). Ці засоби стають ефективніше лише тоді, коли вони поєднуються із засобами захисту, тобто юридичними інструментами поновлення, «реставрації» порушених прав та притягнення до відповідальності осіб, винних у цих порушеннях. Без такого «оснащення» засоби охорони переважно не спрацьовують, не застосовуються, а, отже, й не досягають своєї мети [12, с. 101]. Незастосування в деяких випадках засобів охорони прав людини – одна з основних проблем у справі юридичного гарантування останніх. На нашу думку, поняття «охорона» та «захист» прав громадян лежать в одній площині, оскільки мають спільний предмет. Разом із тим розмежування цих понять дозволяє визначити особливості діяльності державних органів у механізмі юридичних гарантій прав громадян: охорону їх персональних даних мають здійснювати відповідно до закону всі державні органи та органи місцевого самоврядування, гро-

мадські організації, юридичні та фізичні особи, яким такі відомості стали відомі, а захист – лише суб'єкти, наділені державно-владними повноваженнями.

Ратифікувавши Конвенцію 108 та Додатковий протокол до неї, наша держава взяла на себе зобов'язання створити один (чи більше) незалежний орган нагляду, відповідальний за забезпечення дотримання заходів, які передбачені внутрішньодержавним правом і які втілюють принципи, зазначені в таких міжнародних документах. Дослідження положень ст. 23 Закону свідчить, що уповноважений державний орган в цій царині створено як Державну службу України з питань захисту персональних даних (далі – ДСЗПД), діяльність якої спрямовується та координується Урядом України через Міністра юстиції України (п. 1 Положення про ДСЗПД) [9; 2011. – № 38. – Ст. 468]. Тобто йдеться про центральний орган виконавчої влади, більшість функцій якого складає надання адміністративних послуг фізичним та юридичним особам, а не здійснення нагляду (ст. 17 Закону «Про центральні органи виконавчої влади») [3; 2011. – № 38. – Ст. 385]. Відповідно ДСЗПД наділена повноваженнями щодо: а) надання адміністративних послуг (реєструє бази персональних даних

та веде Державний реєстр баз персональних даних; надає володільцям і розпорядникам персональних даних і суб'єктам персональних даних інформацію щодо їх прав та обов'язків; видає рекомендації щодо практичного застосування положень законодавства про захист персональних даних; погоджує корпоративні кодекси поведінки відповідно до ч. 2 ст. 27 Закону); б) виявлення порушень закону (розглядає пропозиції, запити, звернення, вимоги та скарги фізичних і юридичних осіб, контролює додержання вимог законодавства шляхом проведення перевірок володільців та/або розпорядників персональних даних); в) усунення порушень закону (видає обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень законодавства). Крім того, відповідно до Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних» [3; 2011. – № 50. – Ст. 549] з 1 липня 2012 р. ДСЗПД України надано право складати протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 188-39 та 188-40 КУпАП. Зазначене свідчить, що цей орган уповноважений здійснювати не лише захист персональних даних шляхом застосування

заходів адміністративного примусу, а й їх охорону. Так само, як це мають забезпечити й суб'єкти відносин, пов'язаних з персональними даними (ст. 4 Закону). Проте, на нашу думку, такий перелік суб'єктів є занадто обмеженим, адже доступ до персональних даних мають численні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, покликані забезпечити реалізацію прав та обов'язків громадян, інші суб'єкти (які, наприклад, розглядають звернення громадян), а також засоби масової інформації тощо. На них також покладається обов'язок охороняти таку конфіденційну інформацію і забезпечити невтручання в особисте життя громадян. Зазначені питання можуть бути врегульовані шляхом прийняття так званих «інформаційних регламентів» відповідних суб'єктів, які здійснюють обробку персональних даних.

Збирання й зберігання конфіденційної інформації про особу може вважатися юридично бездоганим за умов компетентності суб'єктів такої діяльності, слушності мети здійснюваних заходів та наявності їх загальних й спеціальних правових підстав, додержання визначеної законом процедури проведення такої діяльності. Тому, на нашу думку, правовий погляд на проблему захисту персональних

даних має містити не тільки введення заборони на їх збирання, обробку та розповсюдження, а й порядку їх формування у відповідності із встановленими від імені держави правилами в процесі входження особи в життя суспільства (активного чи пасивного, корисного чи шкідливого). Зазначене потребує побудови нової правової концепції персональних даних, спрямованої на їх охорону від будь-якого несанкціонованого доступу, та захисту прав володільців таких даних. Її втіленню в життя сприятиме й оновлена редакція ст. 188-39 КУпАП, яка має передбачати відповідальність за порушення встановленого законом порядку збирання, реєстрації, накопичення зберігання, адаптування зміни, використання, поширення, знеособлення, знищення інформації про громадян (персональних даних). Вважаємо, що нині діючі положення цієї норми необґрунтовано обмежують відповідальність у зазначеній сфері лише порушеннями вимог закону щодо державної реєстрації баз персональних даних та їх використання.

Не можна оминати й таке питання. На сьогодні ДП «Інформаційний центр» Мініюсту України вже зареєстровано понад 41,3 тис. баз персональних даних. А має бути ще більше, оскільки ратифікувавши Кон-

венцію 108, Україна взяла на себе зобов'язання її застосовувати до інформації, що стосується груп осіб, асоціацій, фондів, компаній, корпорацій та будь-яких інших організацій, що безпосередньо або опосередковано складаються з окремих осіб, незалежно від того, мають чи не мають такі установи статус юридичної особи.

ДСЗПД України по суті є єдиним органом виконавчої влади, на який Законом покладається здійснення державного контролю у сфері обігу персональних даних, вжиття заходів щодо припинення порушень прав громадян й притягнення винних осіб до відповідальності. За відсутності розгалуженої мережі територіальних органів ДСЗПД, виконання зазначених вимог Закону є надто проблематичним. Тому пропонуємо наділити відповідними контрольними повнова-

женнями в межах їх компетенції також органи виконавчої влади, що документують персональні дані (органи Державної реєстраційної служби України, Державної архівної служби України, Державної міграційної служби України та ін.), а також Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, які мають розгалужену систему територіальних органів.

Прийняття законодавчих актів щодо регулювання обігу персональних даних є лише першими кроками на шляху до реального втілення в життя положень Конституції України та норм міжнародного права щодо визнання безпеки людини й громадянина в державі найвищою соціальною цінністю та її забезпечення. Актуальним є вироблення відповідної стратегії розвитку охорони й захисту персональних даних.

Список літератури: 1. Большой толковый словарь русского языка / сост. и гл. ред. С. А. Кузнецов. – СПб. : НОРИНТ, 1998. – 1536 с. 2. *Ведяхин В. М.* Защита права как правовая категория / В. М. Ведяхин, Т. Б. Шубина // Правоведение. – 1998. – № 1. – С. 65–69. 3. Відом. Верхов. Ради України. 4. *Городов О. О.* Основы информационного права России : учеб. пособие / О. О. Городов. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2003. – 305 с. 5. Информационное право: актуальные проблемы теории и практики : колл. моногр. / под общ. ред. И. Л. Бачило. – М. : Изд-во Юрайт, 2009. – 530 с. 6. *Матузов Н. И.* Правовая система и личность : моногр. / Н. И. Матузов. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1987. – 292 с. 7. *Новоселов В.* Способы защиты прав и свобод, гарантированных Конституцией СССР / В. Новоселов // Сов. юстиция. – 1979. – № 18. – С. 7–16. 8. *Ожегов С. И.* Словарь русского языка / С. И. Ожегов. – М. : Русский язык, 1988. – 797 с. 9. Офіц. вісн. України. 10. *Понарин В. Я.* Охрана имущественных прав личности и государства в уголовном судопроизводстве. Вопросы теории / В. Я. Понарин // Совершенствование правовых основ уголовного судопроизводства. – Ярославль, 1983. – С. 83–86. 11. Права человека. Сб. междунар. договоров. – Т. 1: Универсальные договоры Организации Объединенных Наций. – Нью-Йорк – Женева, 1994. – 186 с. 12. Приватне життя і поліція (Концептуальні підходи. Теорія і практика). – Серія: Людина. Суспільство. Поліція / відп. ред. Ю. І. Римаренко. – К. : КНТ, 2006. – 738 с. 13. *Сергун П. П.* Соотношение охраны и защиты прав и свобод граждан при применении мер административного принуждения / П. П. Сергун // Укрепление социалистической законности в деятельности органов внутренних

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

дел : сб. статей. – М., 1987. – С. 162–164. 14. Тихонова Ю. Б. Субъективные права советских граждан, их охрана и защита : автореф. дисс. на стиск. учен. степ. канд. юрид. наук / Ю. Б. Тихонова. – М., 1972. – 22 с.

ЗАКОН УКРАИНЫ «О ЗАЩИТЕ ПЕРСОНАЛЬНЫХ ДАННЫХ»: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Червякова Е. Б.

В статье проанализированы и исследованы отдельные положения законодательства об обеспечении конфиденциальности персональных данных граждан в аспекте их охраны и защиты. Особое внимание уделено усовершенствованию правового механизма реализации прав граждан в этой сфере.

Ключевые слова: персональные данные, охрана и защита персональных данных, государственная регистрация персональных данных.

THE LAW OF UKRAINE «ON PROTECTION OF PERSONAL DATA»: PROBLEMS AND WAYS TO IMPROVE

Chervyakova O. B.

This article analyzed and studied the individual provisions of the law of confidentiality of personal citizens in terms of their safety and protection. Particular attention is paid to the improvement of the legal framework of citizens' rights in this area.

Key words: personal data, security and protection of personal data, the state registration of personal data.

Надійшла до редакції 20.02.2013 р.

УДК 342.951

О. М. Шевчук,
*асистент при кафедрі адміністративного права
та адміністративної діяльності
Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
м. Харків*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ¹

Проаналізовано основні підходи до визначення ознак та змісту адміністративно-правового режиму ліцензування обігу наркотичних засобів, сформульовано його поняття та запропоновано його структуру.

Ключові слова: адміністративно-правовий режим, обіг наркотичних засобів, ліцензування.

Сьогодні наркотичні засоби людина чи ні. Наслідками нелегально переплелись із життєвого вживання наркотичних засобів є втрата працездатності та здоров'я в молодому віці, впливають на життя кожного, та здоров'я в молодому віці, незалежно від того, вживає їх смерть унаслідок передозу-

---

¹ У подальшому, якщо інше спеціально не застережено, вживається один термін – «наркотичні засоби», що означає сукупність – наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори. Це стосується і назви статті.